

Filosofie (a co k ní patří)

V jednom rozhovoru (se studentem Urbanem) jsem řekl, že k pořádné filosofii patří dělat mnoho věcí, které člověka nebaví. (in *Havel je uhlík*, str. 101). K tomu je ovšem zase třeba dodat ještě něco jiného: k pořádné („dobré“) filosofii náleží také dělat mnoho věcí, které – zdánlivě – k filosofii vůbec nepatří resp. o nichž mají lidé většinou dojem, že se filosofie netýkají, že nemají s filosofii co dělat. Je třeba to připomínat, protože lidé stále ještě žijí ve starších představách (nové doby), že filosofie je jenom jeden z oborů, jedna ze specializací (zatímco to je ve skutečnosti způsob celého života). Kdo si však uvědomí, že filosofie se může zabývat čímkoli, že nic v tomto světě ani v lidském životě není pro filosofii uzavřeno nebo dokonce zakázáno, že neexistuje žádná instance, která by mohla filosofii (a vůbec rozumu, filosofickému či filosofujícímu rozumu) vykázat nějaké meze, ten ví, že filosofie není jen jakási intelektuální akrobacie či „kouzelnictví“. To ovšem má také jakési důsledky: filosof nikdy nemůže „dělat“ jen tu svou filosofii, ale musí dělat mnoho jiných věcí – a stále „jakožto filosof“. A to nejen z praktických důvodů, jako že musí „pracovat“ a prací si (opravdu, nejen „jakoby“) vydělávat na život, že se musí vyznat ještě v nějakém jiném „oboru“, tj. že musí mít ještě jiný obor než samo filosofování, že musí mít také ještě jiný kontakt se světem a s druhými lidmi než ten filosofický, apod. Filosofie je především a na prvním místě reflexe, a každý filosof musí mít něco, co může reflektovat, co může nějak kvalitně, relevantně podrobovat svým reflexím. A protože reflektovat nelze leč určité již vykonané aktivity, činy (nikoli „předměty“, „věci“), musí se filosof se vším, co chce podrobit svému filosofování (svým filosofickým reflexím), důkladně seznámit také přímo, nejen z „druhé ruky“, a to znamená prakticky, tím, že se do toho sám pustí.

(Písek, 091125-2.)